

ارزشیابی از برنامه درسی روانشناسی

بخش سوم

محمود اوحدی

کارشناس مسئول گروه روان‌شناسی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی

در برنامه‌ریزی درس روان‌شناسی در آینده بایستی به مفهوم یادگیری و حافظه و ارتباط آن با زندگی روزمره بدون پرداختن به مباحث تخصصی روان‌شناسی، توجه شود

در عین حال، درک این مفاهیم برای دانش‌آموزان رشته علوم انسانی دشوار است.

- پیچیدگی و سنگینی مفاهیم مطرح شده در فصل سوم کتاب بسیار زیاد است. درک مفاهیمی چون ثبات ادراکی، یادگیری شرطی، مهارت ادراکی، حافظه کاری، خطای تبدیلی و شکلی، تحلیل ساختاری، گلوگاه شناختی برای دانش‌آموزان بسیار مشکل است.

- نگارش نامناسب فصل سوم کتاب نیز مزید بر مشکلات ذکر شده است. طول جملات زیاد و ارتباط بین مطالب بسیار کم است.

با عنایت به مسائل و مشکلاتی که دانش‌آموزان و دبیران محترم در رابطه با فصل سوم کتاب (فرایندهای شناختی) مطرح کرده‌اند، گروه روان‌شناسی به این جمع‌بندی رسیده است که باید اولاً تعداد مفاهیم و اصطلاحات مطرح شده در این فصل کاهش یابد. ثانیاً از فرایندهای شناختی، بیشتر به یادگیری و حافظه، که ارتباط بیشتری با زندگی روزمره دارند، پرداخته شود. به نظر می‌رسد که در برنامه‌ریزی درس روان‌شناسی در آینده بایستی به مفهوم یادگیری و حافظه و ارتباط آن با زندگی روزمره بدون ارجاع به مباحث تخصصی روان‌شناسی بالینی (زیست‌شناختی)، توجه شود. لازم است کتاب به عوامل مؤثر در یادگیری، روش‌های استفاده از حافظه برای درک بهتر مطالب و فراموشی کمتر مطالب و اصولاً مباحثی که جنبه کاربردی بیشتری دارند، بپردازد تا دانش‌آموزان ضمن مطالعه موارد ذکر شده بتوانند آن مطالب را در زندگی روزمره نیز به کار برند.

همان‌گونه که در بخش قبل نیز گفته شد، نکته مهم در ارائه مطالب استفاده از زبان ساده و قابل فهم با حداقل واژگان و اصطلاحات علمی است که مانع افزایش چگالی مفاهیم در فصل سوم می‌شود.

در شماره بعد (تابستان ۹۲) گزارش ارزشیابی برنامه درسی روان‌شناسی در رابطه با فصل چهارم کتاب (سلامت روانی و اختلال روانی) مورد بررسی قرار می‌گیرد.

کلیدواژه‌ها: یادگیری، تکانه‌های عصبی، لوب، رمزگردانی

در بخش پیش دیدگاه‌های دریافت شده درباره فصل دوم کتاب روان‌شناسی بررسی شد. در این شماره نظرات دانش‌آموزان و دبیران محترم در زمینه فصل سوم کتاب روان‌شناسی (فرایندی شناختی) مورد بررسی قرار می‌گیرد.

مباحثی که در فصل سوم کتاب روان‌شناسی به‌عنوان مباحث مشکل برای دانش‌آموزان ذکر شد، عبارت‌اند از: (گزارش ارزشیابی از برنامه درسی روان‌شناسی صفحات ۱۹۹-۲۰۰)

- ادراک

- قشر خاکستری مخ

- نواحی مغزی زبان

- حافظه و مراحل سه‌گانه پردازش اطلاعات

- سیستم زبان

- ساختار مغزی حافظه

- عوامل مؤثر در توجه

در تحصیل مشکلات یادگیری فصل سوم کتاب روان‌شناسی، دبیران محترم روان‌شناسی دلایلی را مطرح کرده‌اند که در زیر به آن‌ها اشاره می‌شود.

- ارتباط زیاد مباحث فصل سوم کتاب با دانش زیست‌شناسی؛ به‌ویژه دانش‌آموزان رشته علوم انسانی آشنایی زیادی با مباحث زیست‌شناسی ندارند و بنابراین، در درک مباحث دچار اشکال می‌شوند.

- برخی از دبیران روان‌شناسی در تدریس مباحث زیست‌شناسی مرتبط با فصل سوم، مشکل دارند و نمی‌توانند این مباحث را به صورت صحیح به دانش‌آموزان منتقل کنند. برخی از آنان جهت تدریس این مباحث از دبیران زیست‌شناسی کمک می‌گیرند که البته این موضوع در همه مدارس قابل دستیابی نیست.

- مفاهیمی مانند تکانه‌های عصبی، سلول‌های قطبی، اکسون، شکنج مرکزی، کانگلیون، لوب، رمزگردانی، هیپوکامپوس، مناطق ورینکه و بروکا از جمله مفاهیم مبتنی بر دانش زیست‌شناسی هستند و باوجود آن‌ها حجم مفاهیم زیست‌شناسی در این فصل زیاد شده است.